

Netwerk Ecologische Monitoring

Henk van der Jeugd

Het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) is het samenwerkingsverband van overheidsorganisaties voor de monitoring van de natuur in Nederland. Het doel van het netwerk is om de verzameling van gegevens af te stemmen op de informatiebehoefte van de overheid. Het NEM volgt de aantaltrends van vrijwel alle belangrijke soortgroepen, zoals vogels, vlinders en planten, maar ook vissen, reptielen en amfibieën, paddestoelen en zoogdieren. De meeste meetnetten van het NEM worden uitgevoerd door Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), zoals SOVON, De Vlinderstichting en FLORON. Het CBS verwerkt alle gegevens tot natuurstatistieken die jaarlijks worden gepubliceerd.

Vogels zijn goed vertegenwoordigd binnen het NEM. Er zijn meetnetten voor weidevogels, watervogels en algemene en zeldzame broedvogels. De meetnetten richten zich primair op informatie over de aantallen: gaan soorten voor- of achteruit. Alleen het nestkaartenproject van SOVON richt zich op de achterliggende oorzaken van aantalsfluctuaties door gegevens te verzamelen over over het broedsucces van vogels en over het tijdstip van het broeden en de veranderingen daarin. Het NEM bezint zich momenteel op haar doelstellingen. Moeten er meer meetnetten komen die ingaan op de oorzaken van aantalsfluctuaties? Vogeltrekstation en SOVON maken zich gezamenlijk sterk om onze CES en RAS projecten onder te brengen in het NEM. Met name het in hoge mate gestandaardiseerde CES leent zich bij uitstek voor opname in het NEM. Het project levert zeer betrouwbare informatie over reproductief succes, overleving en het tijdstip van broeden van vogels. CES wordt bovendien in een groot aantal Europese landen (en ook in Noord Amerika) op dezelfde wijze gerund, en de gegevens worden centraal opgeslagen en kunnen op Europese schaal worden geanalyseerd. Vroeger waren het Nestkaarten project en CES samen ondergebracht in het NEM. Helaas is dat niet langer het geval. SOVON en VT hebben onlangs een nieuwe aanvraag ingediend voor een 'landelijk Meetnet Reproductie en overleving' waarin nestkaarten en CES centraal staan. We hopen natuurlijk dat het CES de erkenning krijgt die het ruimschoots verdient door opname in het NEM.

Het NEM bestaat inmiddels 10 jaar. Daarom wordt er tijdens de de Landelijke Dag van SOVON op zaterdag 28 november in Nijmegen een speciaal symposium georganiseerd, parallel aan het SOVON-programma, met tal van interessante sprekers. Onder andere Secretaris-Generaal van het ministerie van LNV André van der Zande (de hoogste ambtenaar onder minister Verburg) zal stil staan bij tien jaar NEM. Een goed moment om kennis te maken met het NEM, en in de wandelgangen een goed woordje te doen voor CES en RAS. Vogeltrekstation is uiteraard op de Landelijke Dag aanwezig met een informatiestand.

<http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/>

Henk van der Jeugd - Vogeltrekstation

Nestkast

In de zomer van 2008 hebben een aantal vogelwerkgroepen het initiatief genomen tot het oprichten van een landelijk netwerk voor nestkastenonderzoek speciaal gericht op zangvogels. In dit netwerk komen amateur en professionele nestkasten onderzoekers bij elkaar om van elkaar te leren en om op landelijke schaal gestandaardiseerd gegevens over holenbroedende zangvogels te verzamelen. NETSKAST is een initiatief van een drietal VWG's, NIOO, SOVON en het Vogeltrekstation. In 2009 zijn voor het eerst gegevens verzameld en ingevoerd in een special hiervoor opgezette database die op het NIOO te Heteren wordt beheerd. De deelname was bemoedigend, maar er is nog volop ruimte voor meer deelnemers.

Op dit moment is er dikwijls nog een scheiding tussen controleurs en ringers. De nestkast wordt eerst een aantal keren bezocht door de controleur om de voortgang van het broedgeval vast te leggen, en vervolgens door de ringer om de jongen te ringen. De broedbiologische gegevens die worden verzameld worden verwerkt in het SOVON Nestkaartenproject, de ringgegevens komen in de VT database. Graag willen we de gegevens koppelen, en daarom kunnen nu ook de ringgegevens in de SOVON nestkaart worden ingevoerd en geëxporteerd voor verzending naar het VT. Dat scheelt dubbel werk! In sommige gevallen wordt er wel gecontroleerd maar niet geringsd, of wel geringsd maar niet gecontroleerd. Daarom gaan we controleurs die wel wat meer willen doen de mogelijkheid bieden een ringvergunning aan te vragen in het kader van NETSKAST. Ze moeten dan natuurlijk wel de nodige ervaring opdoen, maar dat is gezien hun

expertise met het hanteren en meten van de jongen dikwijls geen groot probleem. Daarnaast willen we ringers aansporen om naast het ringen van de jongen ook de broedbiologische gegevens te verzamelen en in te voeren in de SOVON Nestkaart, voor zover je dat al niet deed natuurlijk.

Voor meer informatie kunt u een e-mail sturen naar:

nestkast@nioo.knaw.nl

of schrijven naar:

NIOO, Postbus 40, 6666 ZG,
Heteren tnv NESTKAST

Op Het Vinkentouw in nieuw jasje

Op Het Vinkentouw is deze keer in een nieuw jasje gestoken. We zijn afgeweken van het oude, keinere A5 formaat, we hebben een nieuwe stijl met twee kolommen ingevoerd en de layout inh zijn algemeenheid wat opgefrist. Waarom deze veranderingen?

De redactie vond het hoog tijd voor een nieuwe, frissere layout die beter bij deze tijd past.

De nieuw opmaak is gemakkelijk door onszelf te doen, en dat scheelt kosten.

Het A4 formaat is relatief goedkoper om te drukken dan A5.

Het A4 formaat kan goedkoper verzonden worden dan A5 formaat.

Alles bij elkaar denken we een flinke kostenbesparing door te kunnen voeren, gecombineerd met een Op Het Vinkentouw dat wat layout betreft moderner en professioneler oogt. Voorlopig houden we vast aan een eenvoudige uitvoering in zwart-wit en grijs tinten. Eventueel kunnen de grijs tinten vervangen worden door een andere steunkleur. Een full-colour uitgave zou natuurlijk mooier zijn omdat we dan ook foto's in kleur kunnen afdrukken, maar voorlopig is dat nog te duur. Bovendien zijn er al veel andere kleurrijke vogel tijdschriften waarvan u er wellicht één of meerdere ontvangt. We denken dat het doel van OHV in de eerste plaats bestaat uit het informeren van ringers en andere relaties over de praktijk van het ringwerk in Nederland, wat leuke resultaten maar vooral ook veel praktische en nuttige informatie voor en door ringers. Uitgebreide analyses van ons materiaal publiceren we bij voorkeur in andere (wetenschappelijk)

tijdschriften met een grotere verspreiding. OHV hoeft geen tweede Limosa te worden.

Uw mening telt! Wat vindt u van deze nieuwe OHV? Bevalt de nieuwe layout? Of juist niet? Wat zou er anders moeten? Bevalt de inhoud? Laat het ons weten op info@vogeltrekstation.nl

U kunt natuurlijk ook zelf schrijven in OHV. Sterker nog, we zitten dringend om kopij verlegen. Heeft u een leuke anecdote, informatie over vangmethoden, biometrie of andere praktische zaken en nuttige tips die u met uw collega's wilt delen? OHV is daar het aangewezen medium voor.

Henk van der Jeugd, Jan Staal, Gijs van Tol

Redactie Op Het Vinkentouw

CES-2009: een goed broedseizoen!

Een eerste snelle blik op de CES resultaten van het afgelopen jaar lijkt te wijzen op een goed broedseizoen voor zangvogels. Op verschillende sites werden hoge aantallen juveniele vogels gemeld. In de laatste SOVON-nieuws werd hieraan ook al aandacht besteed. Gegevens van een drietal CES-sites werden daar vergeleken met gegevens uit het SOVON Nestkaartenproject en met gegevens over holenbroeders uit NESTKAST (zie elders in deze OHV). De berichten waren eensluidend goed.

Juveniele Grote Bonte Specht - Copyright VWG Castricum

Op dit moment is de controle van de CES gegevens over 2009 gereed en worden de eerste analyses gerund. Op de Ringersdag kunnen we melden hoe het complete plaatje er uit zag over 2009, wanneer alle 47 actieve sites geanalyseerd zijn.

Frank Majoor & Henk van der Jeugd

SOVON & Vogeltrekstation